

1. UVOD

V skladu z določili Zakona o spremembah zakona o zaposlovanju in o zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. list SRS št. 8/78) je bila v letu 1978 v občini Ljubljana Šiška ustanovljena občinska skupnost za zaposlovanje s samoupravnim sporazumom, ki ga je sprejela večina delavcev v več kot polovici organizacij združenega dela, v katerih je bilo več kot polovica delavcev z območja občine.

Razvoj samoupravnih odnosov na področju zaposlovanja predstavlja podlago za uresničevanje načrtnih politike zaposlovanja in za uresničevanje načela, da delovni ljudje in občani postanejo nosilci vseh nalog ter obveznosti v zvezi z uresničevanjem pravic in potreb v zvezi z zaposlovanjem v občinski skupnosti za zaposlovanje. Občinska skupnost za zaposlovanje kot podlaga celotne samoupravne organiziranosti na področju zaposlovanja mora postati odločujoč dejavnik v procesu družbenega planiranja, pri snovanju in uresničevanju politike zaposlovanja in ukrepov ekonomske politike, pri uresničevanju samoupravnega nadzora ter uveljavljanju soodgovornosti z vsemi subjekti, ki uresničujejo politiko zaposlovanja pri uveljavljanju sprejetih odločitev.

V nadaljevanju prikazujemo na osnovi podatkov za leto 1978 nekatere vsebinske probleme s področja zaposlovanja v občini Ljubljana Šiška. Na podlagi ugotovitev pa so oblikovani določeni predlogi in akcijske usmeritve za leto 1979.

VSEBINA

1. Uvod
2. Gibanje zaposlovanja v Ljubljana Šiška v letu 1978
3. Brezposelnost
4. Delavci na začasnem delu v tujini
5. Zaposlovanje iz drugih republik
6. Pogoji zaposlovanja in minimalni standardi
7. Fluktuacija delavcev
8. Odsotnosti z dela
9. Kadrovska načrtovanje
10. Zaključki in predlogi

2. Gibanje zaposlovanja v Ljubljani Šiška v letu 1978

Gibanje zaposlovanja so v letu 1978 ohranila značilnosti, ki so bile prisotne v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja 1976-1980.

Stopnja rasti zaposlovanja je bila dokaj visoka (višja od povprečja v Ljubljani) ter je presegla z letnimi resolucijami začetna gibanja zaposlovanja.

To dejstvo samo po sebi ni zaskrbljujoče, vendar pa moramo ugotoviti, da je visoko stopnjo zaposlovanja še vedno spremljalo ekstenzivno zaposlovanje (nizka kvalifikacijska struktura novo zaposlenih delavcev) ter zaradi tega tudi počasnejša rast produktivnosti. V strukturi povečevanja družbenega proizvoda še vedno prevelik delež prispeva novo zaposlovanje na račun kvalitativnega dejavnika - produktivnosti. Novo zaposleni (zlasti delavci brez strokovne izobrazbe) v velikem deležu prihajajo iz drugih območij Slovenije in Jugoslavije. Priseljavanje delavcev pa ni usklajeno z ustreznim razvojem spremljajočih potreb (stanovanje, otroško varstvo, izobraževanje itd.), kar mnogokrat povzroča velike socialne probleme.

Po podatkih regionalne zdravstvene skupnosti Ljubljana¹ (evidenca aktivnih zavarovancev) je bilo v Šiški koncem leta 1978 zaposlenih 33.339 delavcev, ter od tega 13.935 ali 41,8% žensk. Povprečno pa je bilo v letu 1978 zaposlenih 32.268 delavcev, kar je nad 18% zaposlenih v Ljubljani in 4,3% zaposlenih v Sloveniji.

V tabeli številka 1 je podrobnejši prikaz gibanja zaposlovanja po panogah. Zaradi primerjav so prikazani podatki še za ostale ljubljanske občine.

V letu 1978 se je število zaposlenih v Šiški povečalo za 1488 oseb ali 4,8% glede na leto 1977.

Najhitreje se je zaposlenost povečevala v stanovanjsko-komunalni dejavnosti (indeks 152,7), vodnem gospodarstvu (indeks 140,0), zdravstvu in socialnem varstvu (indeks 122,6), družbenopolitičnih skupnostih, organizacijah in SIS (indeks 116,8), izobraževanje, znanosti, kulturi (indeks 113,3) trgovini (indeks 111,4). V nekaterih dejavnostih (n. pr. obrt) pa se je zaposlenost nekoliko znižala. Indeksi pa seveda ne odražajo absolutnega porasta zaposlenih v posameznih panogah. Absolutno se je število zaposlenih največ povečalo v industriji in sicer za 549 oseb, v trgovini za 253 oseb, v zdravstvu in socialnem varstvu za 240 oseb, v izobraževanju, znanosti, kulturi za 177 oseb itd.

¹ Pri spremljanju števila zaposlenih se trenutno uporabljajo trije viri:

- podatki SDK
 - podatki Zavoda SRS za statistiko (RAD)
 - podatki zdravstvenih skupnosti (evidenca aktivnih zavarovancev)
- Ti trije viri medseboj niso usklajeni, predvsem zaradi različne metodologije zajemanja podatkov, zaradi tega prihaja do razlik.
- Samoupravne skupnosti za zaposlovanje v Sloveniji uporabljajo kot vir spremljanja gibanja zaposlovanja evidenco aktivnih zavarovancev zdravstvenih skupnosti.

V gospodarstvu (01-11) se je zaposlenost v Šiški v letu 1978 povečala za 3,5%; v negospodarstvu pa za 17,3%.

V letu 1978 so organizacije združenega dela prijavile 5898 potreb po delavcih. Od prijavljenih potreb je bilo pokritih 4463 ali 75,6%. Če bi torej organizacije združenega dela v celoti pokrile vse prijavljene potrebe po delavcih bi bila stopnja zaposlovanja še višja. Največ potreb je bilo po priučenih delavcih (1771) ter po kvalificiranih delavcih (1717). Kritje (zasedba) pa je bila najvišja pri nekvalificiranih delavcih in sicer 172% (791 prijav ter 1361 zasedb). To pomeni, da so organizacije združenega dela v primerih, ko niso uspeli dobiti ustrežno usposobljenih delavcev zaposlovali nekvalificirane delavce. Najnižje pa je kritje pri kadrih z višjo šolo 49% ter visoko šolo 65%. Zaradi zelo velikih možnosti dnevne migracije med ljubljanskimi občini navedene ugotovitve niso značilne le za Šiško ampak za celo Ljubljano. Podrobnejši pregled potreb po delavcih in kritju za ljubljanske občine je prikazan v tabeli 2.

3. Brezposelnost

V občini Šiška je bilo koncem leta 1978 nezaposlenih 271 oseb, od tega 162 žensk ali 59,8%. Mladine do 26 let je bilo med iskalci zaposlitve 115 ali 42%.

Med letom je bilo na novo prijavljenih 678 iskalcev zaposlitve, v delo pa se jih je vključilo 638.

Brezposelnost je v občini Šiška kot v celoti Ljubljani minimalna in ne predstavlja hujšega problema. Zelo nizka je tudi relativna nezaposlenost (odnos med številom nezaposlenih in številom zaposlenih), ki je znašala v Šiški koncem leta 1978 0,81 (v Sloveniji ca. 1,4, v Jugoslaviji ca. 10).

Skupnost za zaposlovanje je zadolžena tudi za zaposlovanje invalidnih oseb po zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb. V Šiški je bilo v letu 1978 strokovno obravnavanih 20 invalidnih oseb. Večina jih je bilo poslanih na usposabljanje, ki traja 6-12 mesecev, 4 osebe pa so bile ocenjene kot nezaposeljive.

V letu 1978 je bila izvedena akcija evidentiranja invalidnih oseb, s tem, da je bila skupnost socialnega skrbstva zadolžena za evidentiranje v krajevnih skupnostih, skupnost za zaposlovanje pa za evidentiranje v združenem delu. S to akcijo smo želeli dobiti podatke o številu invalidov s statusom, številu invalidnih oseb brez statusa ter številu in nazive del po katalogih del, ki so primerna (namenjena) za invalide.

Popis je sicer zaključen, vendar kljub urgencam ni dal pričakovanih rezultatov. Na vprašalnik je odgovorilo ca. 50% v popis zajetih organizacij združenega dela in še ti odgovori niso bili popolni. V večini primerov lahko ugotovimo, da organizacije združenega dela nimajo v svojih katalogih opredeljenih del in nalog za invalide, čeprav bi jih morale v skladu z zakoni, družbenimi dogovori ter samoupravnimi sporazumi. Akcijo na tem področju bo potrebno vsekakor nadaljevati v letu 1979.

4. Delavci na začasnem delu v tujini

Akcija za pripravo kompletne evidence o naših delavcih na začasnem delu v tujini še ni končana, po razpoložljivih podatkih pa ocenjujemo, da je iz Ljubljane ca. 4000 naših delavcev v tujini od tega 1085 v občini Šiška. Ugotovljamo, da smo dosegli